

פריץ האבק: פברואר 1934

בוקר אחד גשום־סגרירי בחודש פברואר נאבק מארטין במדמנת גירושים אחדים. בשתיים־עשרה לערך כבה החשמל פתאום וכה החשיך עד שהכרח היה לדחות את המשפטים. בדרכו אל חדרו פגש מארטין באחד מעמיתיו. "אתה כבר יודע את החדשה האחרונה? שביטה כללית, מפני שדולפוס נטל מראש־העיר זייץ את ענייני־הבטחון! החשמל והגז כבר הופסקו, החשמלית אינה נוסעת עוד. בלינץ יורים". מלחמת־אזרחים באיבה.

מארטין המשיך בדרכו. בקצה הפרוודור השני עמית אחר. "אתה כבר יודע את החדשה האחרונה?" "כן. שביטה כללית. בלינץ יורים".

"לא. אבל אתה הועברת לבית־המשפט־לעירעורים".

בית־המשפט־לעירעורים! סוף־סוף! סוף־סוף מעבר למטחנת־המריבות! מארטין חש אל הנשיאות. תמיד שתיים־שלוש מדרגות בבת־אחת. זה היה נכון. הסבל בא אל קצו. לא עוד ייאלץ להאזין להשתפכיות־האיבה של בעלי־הדינים—סוף־סוף השיג את הדבר, ובכך גם התקרב לא מעט אל בית־הדין העליון.

את הדרך לביתו אנוס היה לעשות ברגל. בכל מקום משמרות חמושים ברובים ובכִי־דונים, ברחובות ניידות־משטרה גדושות שוטרים, קסדות שחורות לראשיהם, בין ברכיהם המקלעים. פעמים אחדות נעצר ונאלץ ללכת בדרכי־עקיפים. הגיע לביתו במאוחר, ישב אל שולחן־הכתיבה שלו. עיין לאור נרות בתיקים ואחר־כך קרא בספרו של תיאודור לסינג, "ההיסטוריה כמתן משמעות לבלתי־משמעותי", אותו ספר שפה העלה את חמתם של הנאציזם־סוציאליסטים, שרדפו אחר מחברו אף בחוץ־לארץ ורצחוהו. את ארוחת־הערב סעדו לאורה הצהוב של עששית־נפט, שפ'אני הורידה מעליית־הגג. בשמונה שמעו יריות בודדות, מיד לאחר־כך שוב היה פתאום חשמל והראדיו בישר שהוכרו מצב־חירום אך שקט שורר בכל המדינה, גם בווינה. ניגנו את הפתיחה ל"חתונת פיגארו", הם עלו על משכבם.

מארטין הקיץ לקול נבחת מקלעים יבשה. הוא הביט אל הרחוב, נדד אל המטבח, הביט אל החצר, אך לא יכול לגלות דבר. בדרכו בחזרה הציץ בחדרו של אָרִיך. המיטה היתה ריקה.

"אל תעזוב אותי לבדי!" צווחה פאני ונתלתה בצווארו. "קח אותי אתך—אני יוצאת מדעתי אם אתה משאיר אותי פה לבד!"

הוא ניער אותה מעליו. "את נשארתי. את חושבת שאני רוצה אחר־כך לחפש אחר־יך, אם אצליח למצוא את הנער? את נשארתי". הוא לקח עמו את כל המפתחות, דחף מעליו את פאני המתיפחת, פתח את הדלת אל הפרוודור, יצא ונעל אחריו. את

המפתחות, חוץ משל עצמו, השאיר אצל שוער־הבית, אחר חצה בזהירות את החצר הענקית, חיפש מחסה מאחרי שיחים, ולבסוף הגיע אל השער. אש הרובים בסביבת תחנת־הרכבת העירונית התמידה, מופסקת פעם־בפעם על־ידי נגיחות־מקלע. בתוך השער נתקל בקבוצה קטנה של דמויות אפלות, שהחזיקו רובים בידיהן וכנראה המתינו על המדרגות לקריאה. הוא שאל אותם על לייכטפריד הצעיר.

"אנו אצל שפאלק", אמר אחד האנשים. "אצלנו אין שום לייכטפריד—שורל, 'תה' ראית את לייכטפריד?"

"הוא הלך עם טיפט, אל בית־הספר בגרינצינגר־שטראסה".

מארטין פנה לאחוריו, במרוצה חזר ועבר את החצר ומבעד לשער־הגדר שממול יצא אל היילינגשטֶטֶר־שטראסה, ויצא בכיוון נוסדורף. היריות שרקו מימינו, ליד תחנת־הרכבת, שבה נמצאה נקודת־משמר של המשטרה. פעם־בפעם עבר כדור מעליו, אך הם היו כולם גבוהים, ועל־פי נסיון־משפכר ידע שיריות שאתה שומע אינן מסוכנות. שעה שגישש בעזרת מקל בחשיכה, הפיצפוף המופקר באזניה, המתיתחות המסוימת בחלל־הקיבה, היה פתאום שוב בן עשרים־וחמש, לא עוד יועץ־המשפטים של בית־הדין העליון, אלא הלויטנאנט לייכטפריד, המבוסס בביצות וולינייה. תחושה זו אף העמיקה כשפנה שמאלה ומיהר תחילה בין גינות־הפרוורים ואחר על־פני מגרש־פסולת רחבי־ידיים, לעבר דרך־גרינצינג.

רק דבר אחד שונה היה. אז הנחו אותו פקודות, תכופות מטומטמות, בתוך הבוץ קדימה ובחזרה, ואילו עכשיו ידע להיכן הוא חותר, והוא עצמו נותן הפקודות: חותר היה אל בנו, אל אריך הקטן, שאמר "אבא טוטי", שהיה הנסיך השליט במדינת־אָרִיך, שזימר בגינת־כובסים את שיר חמישה־עשר האנשים על ארגו־האיש־המת, ואשר עתה־זה היה לאיש צעיר מאד, אהבה נוקבת ופחד מתחלחל נתעפו בו לגוש מחניק. מאחוריו טירטרו המקלעים. לפניו היה, תודה־לאל, שקט.

אפלולי השתרע בית־הספר, כשקרוב יצאה כיתה של כשבעה אנשים מן השער, מזורינים ברובים. הוא שאל על לייכטפריד הצעיר, קיבל תשובה שאָרִיך ושיפט צפויים להגיע עם החוליה הבאה. על כן המתין דקות אהדות, אך פתאום שמע צילול חרישי למעלה בקוגלפארק, המתמשך מול בית־הספר במעלה תלול אל שטיינפלד־גאסה. הצילול לא היה אות לטובה, כך חש בלבו; לא היה זה צילולם של רובים, דומה היה להסחת כלי־משחית בראש סוללה כמו אז. היה זה רחש שאין מקורו יכול להיות במתקוממים אלא בכוחות סדירים, דריכותו גברה.

סמוך לכך שוב יצאו שש־שבע דמויות מבית־הספר, מיד הבחין מארטין שאָרִיך ביניהם. ביקש לגשת אליו, ואז נשמעה למעלה בפארק שריקה וכבר נורו היריות הראשונות, מטווחות בדיוק אל שער בית־הספר. שנים מן הפועלים נפלו.

"בואו!" צעק מארטין, אחז בידו הפנויה בשרולו של אריך וגררו עמו, בכיוון נסלבאך־גאסה, שבקצה היתה חנות־האופניים שאריך היה מוסר בה לפעמים את אופניו לתי־קון. הפארק נתמלא חיים, היו שם לפחית שתי יחידות־משטרה מזוינות במלוא התקן, ששעטו בחיפוי אש מקלע, שהוצב למעלה במורד הגן, היישר אל בית־הספר. מחלר

נות הבית קפצו המתמרדים, מן הקומות העליונות השיבו אש אל תוך אפילת הפארק. מארטין דהר עם אריך לאורך נסלבאך-גאסה אל מעלה כיכר-הפהונה.

"להישאר!" השתנק שטיפט. "הרי יש לנו מקלע!"

"שטויות, אנו צריכים שדה-אש!" שאג אליו הלויטנאנט לייכטפריד וחטף מן הנער את הנשק שבידו. היה זה אותו סוג שהכיר עוד ממלחמת-העולם, הוא הבחין שהיה טעון, הביט לאחוריו, כבר ראה את ראשוני השוטרים עוקפים את פינת-הרחוב וקרא לעבר שני הנערים: "בויגזו!" המקל אבד לו כבר קודם, הוא צלע נוראות כשטיפס כשפן במעלה התל, אך הסכנה הגבירה את כוחו, בייחוד כשעברו היריות מעליהם ושטיפס נפל ארצה מתחרחר.

אריך תפס את ידידו, סחפו עמו, גררו כמו שק מאחריו.

בלב הכיכר ניצב פסלו של ניפומוק הקדוש. אריך ביקש להסתתר מאחריו, אך מארטין נגף בו נגיפה: "הלאה! עד לפינה שם!"

הם שעטו הלאה עד לסימטת-ארוואיקה, מאחרי הפינה של בית-בטהובן העתיק הציב את המקלע, שיחרר את הניצרה, לחץ על ההדק. כמעט במעין רגש-חמדה חש בהדף המוכר אל כתפו, שוב התמוטט העולם בהמולת הנפצים; הוא ריכז עצמו אחרי היריות הראשונות, שוב ראה היטב את הכיכר לפניו, ראה את השוטרים קרבים, והריץ את האלומה אל תוכם.

הם חיפשו מחסה, שכבו שטוחים.

"למורד סימטת-האמרשמיד!" לחש לאריך באתנח-של-אש. "אנו הולכים מעל לגדר אל מגרש-הספורט הנוסדורפי! חכה ליד הגדר עד שאני מצטרף!"

אריך נעלם, גורר עמו את שטיפט.

השוטרים התרוממו במהוסס. מארטין שילח ירי-אש אל מעל לראשיהם.

הם ניסו עוד שלש פעמים. אחר הסתלקו.

מארטין השאיר את הנשק במקום שהיה, אך בדרך האמרשמיד-גאסה אל הגדר. שם השתוחח אריך מעל לשטיפט המתאנח. מארטין בדק את פצעי הנער, ראה שתי פגיו-עות-חזה, ומשך את אריך מעליו. "הלאה! הוא אסור לו לנוע, כי אז הוא מחוסל ממילא. אין אנו יכולים לעזור לו. בוא!"

"איך אני יכול להשאירו פה? הוא—"

"אנו מוכרחים! בוא!"

הוא הנחית מכת-אגרוף אל בין צלעותיו של אריך, בעט בכרפו בגבו של הנער. יחד טיפסרעברו את הגדר אל כיכר-הספורט, נידרדרו וגלשו באחד המורדות, שעטו על-פני מגרש-המשחק, וחלו מעל לגדרות אחרות ולבסוף הגיעו באפס-נשימה לשטיינ-בילוויג, מכאן התגנבו בדרך גינות-הפרורים שוב עד להיילינגנשטר-שטראסה. שעה קלה נשתהו שם, אחר פנו דרומה, עד ששוב דחק מארטין את אריך לתוך משעול צר, ושוב טיפסו במעלה-גבע ולאחר עקיפת כיכר-הספורט הגדולה בראש-המצפה הגיעו בדיוק לאותה נקודה בה היה מארטין עומד אז עם וירה, ולאחרונה שוב עם פאני.

והנה כאן ערוכה היתה סוללה משל הצבא, וכלי ארטילרי עתה זה ירה לעבר חצר־מארקס—הם ראו את קרן־האש הארוכה מבזיקה מן הקנה, שמעו את קול־הילל של הירייה, ראו את חזיז־האור של ההתפוצצות במגדל הכחול שם למטה.

מארטין הצליח והם הגיעו בלא שירגישו בהם, מעל למשעול סבוך־שיחים, אל הרחוב, ממול לשער־הסורג הגדול שממנו יצא אל דרכו. הם שעטו על־פני כביש הרחוב, נבלעו בשער, חצו חיש את החצר, הגיעו אל שער־המדרגות, פתחו—והיו במקום־מבטחים.

הלויטנאנט לייכטפריד נעלם.

יועץ־בית־הדין־העליון נפל בפרוודור ביתו על הארץ, ללא הכרה.

(א. ב.)

